

Portrettschilder Liseth Visser voor Atelier Magazine “Fantaseren in Kleur”.

Instructief

FANTASEREN IN KLEUR

Wanneer Portrettist Liseth Visser vrij werk maakt laat ze haar fantasie graag de vrije loop. Zij gunt zichzelf beduidend meer speelruimte dan bij een portret in opdracht. Een goede gelijkenis met het model speelt bij deze werken een bescheidener rol. Anatomische correctheid blijft echter belangrijk en de echte uitdaging zit 'm nu in het vinden van een harmonisch totaalbeeld in een overdaad aan vorm en kleur.

ATELIER Magazine, #190, September~Oktober 2017, Pagina 74 tm 77, Tekst en beeld: Liseth Visser

Van start:

Om een interessante ondergrond te creëren, start ik met het bekleden van de drager -6 mm watervast MDF- met kanten stof. Ik leg de stof in de natte gesso zodat deze zich hecht aan de ondergrond. Daarna breng ik nog extra lagen gesso op zodat de stof de verf goed gaat opnemen. Bij dit specifieke werk heb ik ervoor gekozen alleen de buitenranden van het paneel te bekleden. Het vrije midden gedeelte is bewerkt met craquelé-pasta en huishoudfolie, waarover later meer. (afb 1)

Ik hecht aan anatomische correctheid en aan een goede gelijkenis met mijn modellen. Om die reden neem ik in de startfase van het werk de moeite het oog-neus-mond gebied uit te rasteren. De rest van de tekening komt minder precies en kan uit de vrije hand gemaakt worden. Ik zet de tekening "vast" in bruine kalligrafie inkt vermengd met water. Tekenen op kanten stof werkt niet goed, daarom schilder ik dat gedeelte van het ontwerp direct met acryl verf op de drager. In de achtergrond probeer ik enige openheid te behouden, dit zal de dieptewerking ten goede komen. (afb 2).

De kleuren die ik voor het schilderen van mijn huidtinten gebruik zijn; vermiljoen rood en Indisch rood, gele oker en ruwe sienna, gebrande sienna, mixing white en ceruleum blauw. Ik werk graag met de Griffin Alkyd serie van Winsor & Newton omdat deze in combinatie met Liquin Medium binnen 24 uur droogt. Ik overdrijf het contrast in de eerste lagen. Veel helder wit op de lichte plaatsen en een mengsel van kobalt blauw en gebrande sienna in de schaduwpartijen. Tot ruim halverwege het werk (tijds w i s e) houd ik de kleuren en waarden lichter dan ik uiteindelijk wil creëren. Ik werk nl. graag met glacislagen, deze voegen extra dieptewerking aan het schilderij toe, maar glaceren betekent automatisch donkeren, daar moet je vanaf het begin op anticiperen.

Op afbeelding 3 is goed te zien dat de voortschrijding van het werk voor alle onderdelen min of meer gelijk op moet gaan. De vogel loopt duidelijk achter op de rest en dat geeft een onjuist beeld. Zij

vraagt (als lichte vlek) meer aandacht binnen de compositie dan haar toekomst en een kleurlaag is dan ook onontbeerlijk.

Werken vanaf een computerscherm heeft zo z'n voordelen. Je kunt de afbeelding spiegelen, draaien en met name het inzoomen biedt veel gemak bij het bestuderen en schilderen van de details. Een roodborstje omtoveren tot een blauw fantasievogeltje is dan nog een kleine moeite.

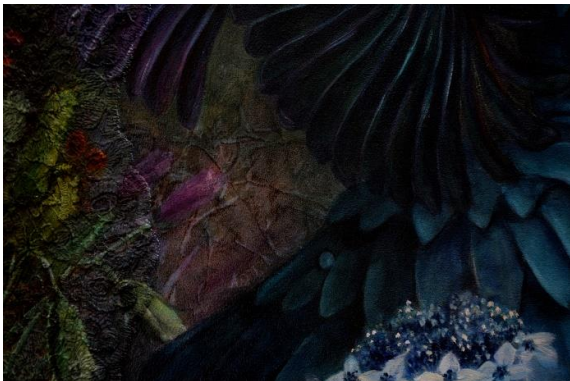
Het palet dat je op afbeelding 4 op het toetsenbord ziet liggen is een glasplaatje dat ik aan de onderzijde met grijze acrylverf, in een midden tint grijs heb beschilderd. Mijn voorkeur gaat uit naar donkere werken en ik vind het prettig dat de omgevingskleur van de verf op mijn palet, de waarde van mijn werk in wording benadert.

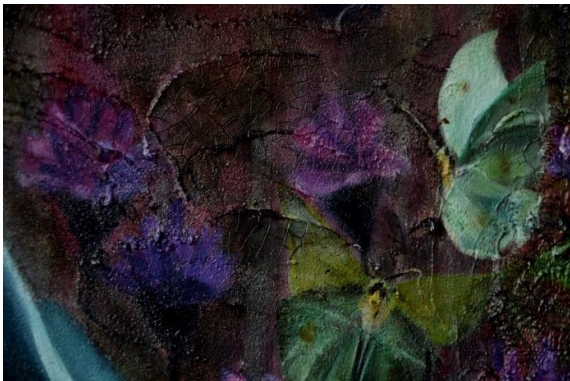
Om de zachtheid van een gezicht te benadrukken schilder ik weinig harde overgangen. Op detail afbeelding 5 zie je bijvoorbeeld dat de bovenlip best sterk begrensd is, maar dat dat absoluut niet geldt voor de onderlip versus kin, de gelaatscontour versus de achtergrond, noch voor de neusbrug versus buitenste wang. Deze overgangen zijn bewust subtiel gehouden.

Als beloofd kom ik nog even terug op het openhouden van achtergrondgebieden. Van echt onbedekt houden is overigens al lang geen sprake meer, ik heb immers talloze glacislagen aangebracht, ook op dit deel van het werk. Die hebben echter slechts een geringe invloed op de startstructuur aangezien dit transparante verf betreft. Het warrige onbestemde patroon op de achtergrond draagt mijn inziens overtuigend bij aan de dieptewerking van het werk en is verkregen door aluminium- en huishoudfolies eerst te kreuken en frommelen en daarna in natte acrylverf te drukken (afb 6).

Op afb. 7 zie je het resultaat van de craquelé pasta die ik in de startfase heb opgebracht in de vorm van een plant (zie afb 2. rechts onderin). Al snel in het werk heb ik besloten de plant te vervangen door een (lucht)kasteel en losse paarse bloempjes. Hier zie je dat de oude textuur behouden is gebleven terwijl de voorstelling en dus de compositie is aangepast naar een sterker, fantastischer beeld. Sta jezelf dit soort vrijheden toe, het is tenslotte een uitbeelding van jouw fantasie!

Over afbeelding 8 wil ik nog graag het volgende kwijt; diepte speelt in dit werk een grote rol. Wees je ervan bewust dat er meerdere methoden zijn om een 3D effect te bereiken. Gebruik in je werk op de voorgrond lichtere waarden, details en heldere kleuren en in de achtergrond het tegenovergestelde: donkere waarden, vaagheid en vergrijsde kleuren. Met name de combinatie van deze methodieken doen de geloofwaardigheid van diepte toenemen.

De sterke, heldere, bijna lichtgevende kleuren van dit werk heb ik bereikt door talloze glacislagen op te brengen. Glaceren in het kort: kan alleen met transparante kleuren, op een droge ondergrond, gebruik heel weinig verf en veel medium. Breng de glacislagen aan met een zacht schoon penseel en wees geduldig. De kleur laag die je vandaag opbrengt is morgen -na droging- pas goed te beoordelen qua intensiteit, kleur en waarde. Bedenk dat het proces onomkeerbaar is, wil je terugkeren naar lichtere waarden dan zul je opnieuw met dekkende verf aan de slag moeten.... Gewoon proberen! Veel plezier.

www.elisabethv.nl